

Varautuminen ja turvallisuus vaalipaikoilla

Turvallinen- ja kriisinkestävä kunta -verkoston kautta on esitetty joitakin kysymyksiä liittyen vaalipaikkojen turvallisuuteen ja mahdollisiin uhkatilanteisiin varautumiseen erityisesti varsinaisena äänestyspäivänä 2.4. Korostettakoon, että merkkejä äänestämiseen liittyvistä uhkatilanteista ei ole toistaiseksi ilmennyt.

Ohessa on linkit vaalihäirintään liittyviin oikeusministeriön materiaaleihin sekä toimintaohje, jos vaalipaikka jouduttaisiin tyhjentämään esim. pommiuhkauksen vuoksi.

Linkki vaalihäirintää koskeviin materiaaleihin:

<https://vaalit.fi/vaalihairinta>

<https://vaalit.fi/vaalipooli>

Toimintaohje mahdollista pommiuhkaa koskevassa tilanteessa on:

1. Yhteydenotto yleiseen hätänumeroon / poliisiin ja ohjeiden seuraaminen
2. Jos / kun äänestystila joudutaan jättämään, pyritään urna ja vaalimateriaali ottamaan mukaan
3. Äänestys joudutaan keskeyttämään ja jatkamaan sitä toisaalla (miehellään mahdollisimman lähellä varsinaista äänestyspaikkaa). Varsinaiselta äänestyspaikalta tulee järjestää opastus uudelle äänestyspaikalle.

-Mikäli uhkaus kohdistetaan suoraan esimerkiksi vaalilautakunnalle, ensimmäisenä on ilmoitettava asiasta poliisille soittamalla yleiseen hätänumeroon 112 ja noudatettava hätäkeskuksen ja poliisin ohjeistuksia. Vasta tämän jälkeen, mikäli mahdollista, voi ilmoittaa muille vaaliviranomaisille. Mahdollisuuksien mukaan on ilmoitettava pian oikeusministeriöön vaalijohtajalle.

-Vaaliohjeissa ohjeistetaan ja vaalilaissa säädetään, että äänestys on suoritettava keskeytyksettä äänestysajan ajan. Pommiuhkaus on kuitenkin esimerkki ylivoimaisesta esteestä (force majeure), jolloin äänestys joudutaan tilapäisesti keskeyttämään. Ihmishengen turvaaminen menee äänestyksen toimittamisen edelle.

-Vaaliviranomaiset noudattavat poliisin ohjeita. Käytännössä ohjeita vaalilautakunnalle ensimmäisessä vaiheessa antaa paikallispoliisin kenttä- tai tilannejohtaja.

-Poliisi tekee päätöksen ja ohjeistaa esimerkiksi tilojen tyhjennyksestä. Mahdollisesti tilojen tyhjen-nyksen voi aloittaa myös esimerkiksi kauppakeskuksissa vartijat, jotka toimivat poliisin ja hätäkes-kuksen ohjeistamina.

-Mahdollisuuksien mukaan vaalimateriaalit tulee ottaa mukaan tilaa tyhjennettäessä, jotta äänes-tystä voidaan jatkaa muualla. Vaalimateriaalia ei tule jättää ilman valvontaa. Mikäli tilaa tyhjennettä-essä vaalimateriaalia ei pakottavasta syystä voida ottaa mukaan, poliisi turvaa vaalimateriaalin kos-kemattomuuden.

-Pommiuhkausten osalta poliisi antaa tiedon siitä, onko tila turvallinen ja voidaanko äänestystä jat-kaa siinä tilassa. On mahdollista, että tilan turvallisuuden varmistaminen kestää niin kauan, ettei ää-nestystä enää voida jatkaa alkuperäisessä paikassa.

-Äänestyspaikkaa voidaan force majeure –tilanteessa joutua siirtämään, jotta äänestystä voidaan jatkaa. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että vaalilautakunta siirtyy toimittamaan äänestystä sopivaksi katsomaansa paikkaan mahdollisimman lähelle alkuperäistä paikkaa. Mikäli lähellä on toinen äänestyspaikka (käytännössä suurempien kaupunkien keskustat) voidaan esimerkiksi sitä hyödyntää.

-Äänestyspaikan siirrossa korostuu vaalilautakunnan harkinta ja paikalliset olosuhteet.

-Äänestyspaikan siirrosta eli uuden äänestyspaikan sijainnista on viestittävä kaikin tarkoituksenmukaisin keinoin. Keskeistä on huolehtia, että alkuperäiselle äänestyspaikalle saapuvat löytävät uuden äänestyspaikan.

-Vaalipäivän äänestys tulee päättää. Tämä tarkoittaa sitä, että saapuvilla olleille ennen kello 20 saapuvilla olleille tulee antaa mahdollisuus äänestää.